

شیراز آموزش مجموعه آثار

www.ketab.ir

۲۳

کارگاه آموزشی

نگرشی دیگر بر به خانواده

مؤسسه مطالعات راهبردی علوم و معارف اسلام

سرشناسه
عنوان و نام پدیدآور
حسنی.
مشخصات نشر
مشخصات ظاهری
فروست
شابک

ادبی، حسین، ۱۳۶۱ -
کارگاه آموزشی نگرشی دیگر به خانواده / تالیف حسین ادبی، سیدمصطفی

مشهد: موسسه مطالعات راهبردی علوم و معارف اسلام، ۱۳۹۸.
۱۲۰ ص: مصور (رنگی)، نمودار (رنگی).
مجموعه کارگاه های آموزشی نگرشی دیگر؛ ۲۳.
۸-۱۵-۸۸۷۷-۶۰۰-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیبا
یادداشت
موضوع
موضوع
موضوع
موضوع
شماره افزوده
شماره افزوده
رده بندی کنگره
رده بندی دویی
شماره کتابشناسی ملی

کتابنامه.
خانواده ها
Families
خانواده پژوهی
Family life surveys
حسنی، سیدمصطفی، ۱۳۶۰ -
موسسه مطالعات راهبردی علوم و معارف اسلام
HQ۷۴۳
۳۰۶/۸۵
۵۶۹۱۹۹۴

مؤسسه مطالعات راهبردی
علوم و معارف اسلام

مجموعه کارگاه های آموزشی «نگرشی دیگر» - ۲۳

کارگاه آموزشی نگرشی دیگر به خانواده

تألیف: حسین ادبی، سید مصطفی حسنی

ناشر: انتشارات موسسه مطالعات راهبردی علوم و معارف اسلام

ناظر هنری و فنی: احمدرضا یعقوبیان

طراح جلد: حمزه خارا باف

چاپ اول، بهار ۱۳۹۸

شمارگان: ۱۰،۰۰۰ جلد

شابک: ۸-۱۵-۸۸۷۷-۶۰۰-۹۷۸

آدرس: مشهد مقدس، بین چهارراه زرینه و چهارراه مقدم، کاشانی ۲۵، شماره ۴/۴۹۰

تلفن و فکس: (۴ خط) - ۰۵۱-۳۲۲۸۵۸۰۰

پایگاه اطلاع رسانی: www.isin.ir

پست الکترونیکی: info@isin.ir

«کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.»

- ۶ _____ مقدمه
- ۱۱ _____ مرحله اول: تعیین هدف
عنوان بحث: خانواده، خاستگاه رشد فردی و اجتماعی / هدف بحث: تغییر نگرش نسبت به حقیقت و ضرورت تشکیل خانواده
الف) طرح مسئله
پاسخ شما و جمع بندی گروهی
ب) پاسخ پیشنهادی
- ۱۷ _____ مرحله دوم: نقطه شروع
عنوان بحث: تشکیل خانواده / هدف بحث: دستیابی به شاخصه‌های تشکیل خانواده
الف) طرح مسئله
پاسخ شما و جمع بندی گروهی
ب) پاسخ پیشنهادی
- ۲۵ _____ مرحله سوم: نقطه مرکزی
عنوان بحث: مدارای شبکه / هدف بحث: دستیابی به روح حاکم بر خانواده شبکه‌ای
الف) طرح مسئله
پاسخ شما و جمع بندی گروهی
ب) پاسخ پیشنهادی
- ۳۱ _____ مرحله چهارم: برنامه حرکت
عنوان بحث: مدیریت تعاملات خانوادگی / هدف بحث: دستیابی به برنامه حرکت به سوی مدارای شبکه‌ای خانوادگی
الف) طرح مسئله
پاسخ شما و جمع بندی گروهی
ب) پاسخ پیشنهادی
- ۵۱ _____ مرحله پنجم: نقاط خطر و بحران
عنوان بحث: دامها و دانه‌ها / هدف بحث: شناسایی موانع و آسیب‌های رسد و تنهایی فردی و اجتماعی در خانواده
الف) طرح مسئله
پاسخ شما و جمع بندی گروهی
ب) پاسخ پیشنهادی
- ۶۳ _____ مرحله ششم: خاتمه
ارزیابی خانواده بر اساس شاخص‌های خانواده مطلوب
- ۷۹ _____ ضمایم

خانواده اولین تجربه اجتماعی بشر است، زیرا کوچکترین واحد اجتماعی «خانواده» است. زندگی مشترک انسان ها تا وقتی که به زن و شوهر و فرزندان و فرزندزادگان و احیاناً همسران فرزندان آنها محدود است، «زندگی خانوادگی» نامیده می شود. زندگی خانوادگی فوق العاده قدیمی است. از وقتی که انسان پیدا شده، زندگی خانوادگی داشته است. فرقی نمی کند که انسان کدام نقش از نقش های خانواده را به عهده دارد؛ همسر است، فرزند است، پدر است یا مادر. خانواده یک سیستم به هم پیوسته از روابط مشارکتی اعضای آن است؛ واحد بزرگتر از خانواده قبیل است. زندگی قبیله ای مجموعه خانواده هایی را که در جد اعلی با هم مشترک زندگی بر بر می گیرد. زندگی قبیله ای مرحله تکامل یافته زندگی خانوادگی است. اساس اجتماعی دیگری که از این واحد بزرگتر و تکامل یافته تر است و شامل مجموع مردان، زنان، کودکان و نوجوانان و قانون واحدی بر آنها حکومت می کند، در اصطلاح امروز فارسی زبانان «ملت» نامیده می شود.^۱

همه تجربیات تعاملی انسان در خانواده، بازتاب اجتماعی خواهد داشت و روش و سبک زندگی اجتماعی او را تشکیل می دهد؛ این رو کشف ساختار این سیستم برای مدیریت و بهینه سازی حداکثری آن، بسیار مهم است.

کارگاه پیش رو با هدف ارائه سیستم خانواده در ابعاد مختلف آن تدوین شده است. خانواده دارای اجزائی انسانی است که هر کدام با دیگر افراد خانواده به تناسب نقش خود در ارتباطند. همچنین آنها با محیط خانه، با سیستم های فعال در خانواده همچون سیستم مدیریت اقتصادی، مدیریت فرهنگی، مدیریت تربیتی و... در تعامل هستند. در کنار اینها، آنها با افراد بیرون از خانواده اعم از فامیل، دوستان، همکاران، همسایگان و... نیز در تعامل و ارتباطند. خانواده بستری برای رشد و تعالی انسان است. انسان در خانواده از ابعاد مختلف جسمی، ذهنی، روانی و روحی رشد کرده و شکل می گیرد. بنابراین شیوه مدیریت خانواده از اهمیت بالایی برای رشد او در ابعاد مختلف برخوردار است. توجه به ماهیت خانواده در کنار هویت افراد آن و توجه به اینکه این

بستر، بر روند رشد صعودی یا نزولی انسان تأثیری گذارد، بسیار ضروری است. آنچه تا به حال در قالب آموزش های خانواده تولید شده است، بیشتر تک گزاره هایی برای پیشبرد یک بخش از زندگی به صورت ناپیوسته با بخش های دیگر بوده است. برخی صاحب نظران بر آرامش روانی خانواده تأکید کرده اند، برخی بر آسایش و رفاه و برخی نیز بر معنویت تأکید ورزیده اند؛ مزیت این کارگاه نسبت به کارهای دیگر ارائه ساختاری سیستمی و روشمند به مخاطب است. مخاطب این کارگاه تمامی کسانی هستند که تشکیل خانواده داده اند و یا در آستانه تشکیل خانواده هستند. انتظار می رود مخاطب با شرکت در کارگاه بتواند به نقشه ای جامع از سیستم مدیریتی خانواده و تأثیر آن بر رشد فردی و اجتماعی دست یابد. شاید بسیاری از مصادیق مسئله های موجود در خانواده در این کارگاه بر شما اشاره قرار نگرفته باشد که امری بدیهی است، زیرا کارگاه «نگرشی دیگر به خانواده» به دنبال اصلاح نگرش مخاطبان نسبت به سیستم خانواده و ارائه نقشه ای جامع از ابواب مختلف آن است و به آنها صرفاً به عنوان ابزار ذخیره اطلاعات نمی دهد. بلکه در صدد است ابزاری در اختیار آنان قرار دهد تا بتوانند با برنامه ریزی همه جانبه، مشکلات گوناگون در خانواده را حل کنند. از این رو تلاش شده با بهره گیری از منابع قرآنی و روایات معارف اسلام، نظام حاکم بر تعاملات خانوادگی به تصویر کشیده شود. در عین حال، در ضامته این کتاب، برخی مطالب تفصیلی جهت مطالعه مخاطبان در نظر گرفته شده است. راز آردن آنها در بدنه اصلی کارگاه به دلیل ایجاد پراکندگی در متن اصلی، جلوگیری شده است. قبل از ورود به مراحل اصلی کارگاه، توجه به اصول اولیه حاکم بر نظام تعاملات خانوادگی ضروری است.

اصول اولیه نظام تعاملات خانوادگی:

- الف: همه جانبه باشد، یعنی تمام نقش ها را در بر بگیرد؛
- ب: فرآیندی و به هم پیوسته باشد؛
- ج: اهداف بلند مدت معطوف به این عالم و عوالم دیگر را در بر بگیرد؛
- د: همه ابعاد وجودی انسان (جسم، ذهن، روح و روان) را شامل شود؛
- ه: در ساختار تعاملات انسان در شبکه هستی تعریف شود؛ یعنی تعاملات انسان با محیط، هم نوعان، خدا، موجودات ماورایی همچون فرشتگان، اجنه و شیطان در

خانواده مد نظر قرار گیرد.

و: مدیریت‌های انتزاعی خانواده همچون مدیریت اقتصادی، فرهنگی، رفتاری، دینی و معنوی را نیز در بر بگیرد.
مدل پنج مرحله‌ای خانواده شبکه‌ای:

خانواده، خاستگاه رشد فردی و اجتماعی (تعیین هدف)	
تشکیل خانواده	(نقطه شروع)
مدارای شبکه‌ای	(نقطه مرکزی)
مدیریت تعاملات خانوادگی	(برنامه حرکت)
دام‌ها و دانه‌ها	(نقاط بحران)
شاخص‌های ارزیابی خانواده	(خاتمه)

نگرش دیگر به «خانواده»

روش کارگاه

در این کارگاه، به منظور تعیین هریک از مراحل شش‌گانه، مخاطبین ابتداء با یک سؤال مواجه شده و پس از شنیدن توضیحات اولیه و مقدماتی استاد، موظفند براساس تفکر فردی خود به آن پاسخ دهند.

سپس هریک از افراد، در گروه‌هایی که از قبل تعیین شده است، به بحث و بررسی گروهی در ارتباط با پاسخ سؤال مذکور پرداخته و در نهایت پاسخ مشترکی را به عنوان نظر گروه ارائه می‌دهند.

۱. در این قسمت روش برگزاری کارگاه‌های آموزشی نگرشی دیگر با حضور استاد و در قالب یک جلسه آموزشی بیان شده است. بدیهی است که مخاطبین محترم می‌توانند به‌شکل فردی نیز به مطالعه متن این کارگاه اقدام نموده و پس از تأمل در سؤال و یادداشت پاسخ خود، به بررسی پاسخ پیشنهادی بپردازند.

